

OBČASNÍK SPUSA

ZÁŘÍ 2014

číslo 9.

SPOLEČNOST PŘÁTEL USA – THE SOCIETY OF FRIENDS OF THE USA
ČESKO-AMERICKÝ KLUB – THE CZECH-AMERICAN CLUB
POBOČKA PRAHA – hlavní město

Díky laskavosti našeho Vzdělávacího střediska pokračuje **výuka angličtiny**, nyní však každý pátek od 14 do 15ti hodin. Pak následuje **kulturní program** s přátelským posezením. Nyní již máme, díky kolegovi panu Liškovi, garančně opravený nový monitor (TV) s velkou úhlopříčkou) a po odborném propojení s novými reproduktory s prvotřídní zvukovou technikou je tak zajištěn kvalitní obraz i poslech. Po dovolených se opět těšíme na Vaši účast. Program bude oznámen samostatně.

Berlínská blokáda trvala od 23. června 1948 do 12. května 1949. V té době byly západní sektory Berlína zásobovány ze vzduchu tzv. leteckým mostem. To bylo jednou z vážných konfrontací poválečného období. Tento problém vznikl po bezúspěšných konzultacích se Sovětským svazem, kdy západní spojenci byli nuceni provést měnovou reformu, což se v západních okupačních zónách Německa uskutečnilo 20. června 1948. Podle původních plánů čtyřmocenského statusu neměla platit pro Berlín. Dne 23. června byla měnová reforma provedena i v sovětské okupační zóně, ale nová východní marka měla platit i pro západní sektory Berlína. Tím mělo být dosaženo finančního a hospodářského svázání západních sektorů se sovětskou zónou. Západní spojenci proto zavedli západní marku i ve svých berlínských sektorech. V noci z 23. na 24. června pak reagovalo sovětské velení v Berlíně přerušením zásobování elektrickým proudem pro západní sektory a několik hodin později uzavřením všech pozemních a vodních přístupových cest.

Blokáda se sice jevila jako určité technické potíže, ale západní spojenci nebyli na ni připraveni. V západních sektorech Berlína bylo tehdy 2,2 milionu obyvatel zcela závislých na zásobování zvenčí a zásoby potravin byly jen na 36 dnů a uhlí na 45 dnů. Zpočátku spojenci nebyli jednotní v politice kolem Berlína. Nakonec se prosadil americký vojenský guvernér města, Lucius D. Clay, který 25. června 1948 dal povel ke zřízení leteckého mostu. Vzdušné koridory totiž blokovány nebyly. Již příští den přistálo na letišti Tempelhof v americkém sektoru první letadlo operace Vittles. Britové začali s operací Plain Fare o dva dny později. Používali své vojenské letiště Gatow a vodních ploch jezer pro nasazené hydroplány. Na letech se později podíleli i letci z Nového Zélandu, Austrálie, Kanady a Jižní Afriky.

Z počátečních 120 tun denně se během týdnů objem zboží rychle zvýšil, ale rekordy bylo dosaženo až 16. dubna 1949, kdy se za jeden den dopravilo celkem 12 840 tun. Největší položkou (62,8 %) bylo uhlí na topení a výrobu elektřiny, dále benzín, pšenice a další potraviny, léky a také stavební materiál. Ten byl zapotřebí na další výstavbu letišť. O tři měsíce později bylo zprovozněno letiště Tegel ve francouzském sektoru. Letadla tehdy přistávala v minutových intervalech.

O rok později bylo jasné, že blokáda nedosáhne původního záměru, tj. anexe západních sektorů. Z těchto důvodů Sověti 12. května 1949 tranzitní spojení do Berlína opět otevřeli. Tím skončil i letecký most do Berlína.

Z celého světa se slétly stroje převážně typu Douglas C-54 „Skymaster“ do Frankfurtu nad Mohanem. Za krátkou dobu začaly létat do Berlína nepřetržitě 24 hodin denně. Vytvořily tak náhradní zásobování ze vzduchu pro 2,2 milionu obyvatel západního Berlína. Stroje přistávaly v minutových intervalech na letišti Berlin-Tempelhof, kde po vyložení nákladu pokračovaly v další cestě pro náklad. Letci pracovali v osmihodinových směnách a během celé blokády trvající téměř 11 měsíců provedli 277 264 vzletů a přepravili celkem 2,34 milionu tun nákladu. Byla to vojenská logistická záležitost, která ani do dnešních dnů nemá ve světě obdoby.

Berlín – jak zachránit obležené město

Operace Vittles – během 318 dní zásobování Západního Berlína vzduchem nalétaly stroje USA a Británie podporované civilními letouny z Austrálie, Nového Zélandu a Jižní Afriky dohromady zhruba 208 milionů kilometrů.

Berlín – červen 1948: aby přežil, požaduje Západní Berlín 4,5 tisíce tun potravin, uhlí, pohonných hmot a dalšího materiálu denně.

Náklady leteckého mostu: 224 milionů dolarů (ekvivalentní náklady roku 2007 jsou zhruba 1,93 miliardy dolarů)

Náklad přepravený letadly od června 1948 do května 1949

uhlí	68,2 %
potraviny	23,1 %
ostatní	3,9 %
diesel, benzin	4,0 %
vojenské zásobování	0,8 %

USA dodávky (v tunách)	1 618 030
Británie	491 908
celkem	2 109 938
letů	277 569

Ztráty na životech posádek letadel

Británie	39
USA	31

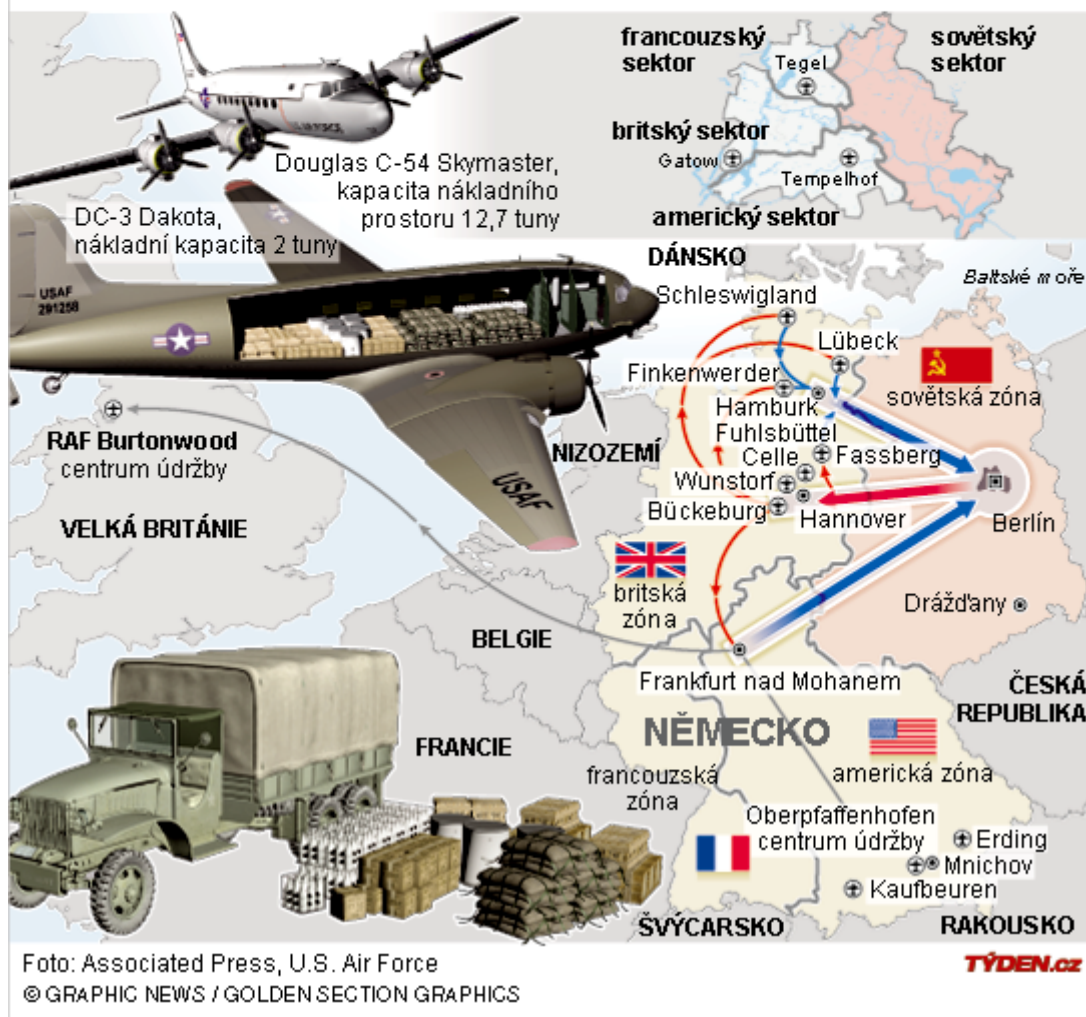

Foto: Associated Press, U.S. Air Force
© GRAPHIC NEWS / GOLDEN SECTION GRAPHICS

Právo přístupu vyplývalo sice logicky ze smlouvy o okupaci Berlína mezi všemi čtyřmi velmocemi, ale o železničním a silničním spojení západního Berlína s Německem existovala pouze ústní dohoda se sovětským generálem Žukovem. Vzdušný přístup do Berlína byl však zaručen Postupimskou dohodou. Z Berlína vedly tři přesně stanovené vzdušné cesty na východ a tři na západ, do Hamburku, Hanoveru a do Frankfurtu. Řízení bylo ze společného kontrolního centra. Mírná zima 1948/49 překazila sovětské plány. Ti tedy alespoň uzavřeli Berlín zátarasy a zavedli povinná víza pro vstup do Západního Berlína. Na jaře 1949 však již bylo jasné, že Západ nemá v úmyslu se vzdát Berlína ani společného Německa. 26. dubna svolal SSSR všechny čtyři mocnosti k pohovorům o skončení blokády a 4. dubna souhlasil s jejím ukončením.

Dovolují si připomenout možnost placení letošních členských příspěvků. Můžete osobně nebo přímo na náš účet, který má čís: 135 135 383/ 0300 Poštovní spořitelny, tj. kdekoliv na poště nebo z bankomatu. Současně připomínám i prosbu na zaslání vašich příspěvků do Občasníku.
Za pražskou pobočku Petr Jílek